

Załącznik nr 1 do Uchwały nr XVI/146/19

Rady Miejskiej w Sławie

z dnia 19 grudnia 2019 r.

**GMINNA STRATEGIA
ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW
SPOŁECZNYCH
GMINY SŁAWA NA LATA 2020 -2025**

SPIS TREŚCI:

1. Wstęp.....	2
2. Diagnoza społeczno –gospodarcza Gminy Sława	3
2.1. Struktura terytorialna	3
2.2. Struktura demograficzna	5
2.3. Przyrost naturalny.....	7
3. Infrastruktura społeczna.....	8
3.1. Pomoc społeczna	8
4. Dominujące problemy społeczne w Gminie Sława	14
4.1. Problemy ludzi starszych	14
4.2. Problemy opiekuńczo – wychowawcze	15
4.3. Bezrobocie	16
4.4. Uzależnienia i przemoc w rodzinie	18
4.5. Niepełnosprawność i długotrwała choroba	21
5. Analiza SWOT	22
6. Cele strategiczne	27
6.1. Systematyczna analiza istniejących problemów społecznych	27
6.2. Sytuacja osób starszych, starzenie się społeczeństwa	29
6.3. Wspieranie rodzin z problemami opiekuńczo – wychowawczymi, z uwzględnieniem potrzeb dzieci i młodzieży	31
6.4. Integracja zawodowa osób bezrobotnych, łagodzenie skutków bezrobocia oraz przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu	32
6.5. Profilaktyka i rozwiązywanie problemów uzależnień	35
6.6. Problem niepełnosprawności	36
6.7. Przemoc w rodzinie	39
6.8. Ułatwienie społecznej readaptacji i pomoc osobom mającym trudności po opuszczeniu zakładu karnego.....	41
6.9. Wzmocnienie potencjału kadry Ośrodka Pomocy Społecznej	42
7. Zakończenie.....	44

1. Wstęp

Opracowanie „Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych” jest obowiązkiem gminy nałożonym przez ustawę o pomocy społecznej. Dokument może być równocześnie praktycznym przewodnikiem dla lokalnych instytucji i organizacji po systemie kompleksowego rozwiązywania problemów społecznych. Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Sława na lata 2020 – 2025 uwzględnia pomysły stanowiące kontynuację prowadzonej polityki, jak również rozwiązania nowe, wychodzące poza dotychczasowe ramy działania Ośrodka Pomocy Społecznej.

Niniejszy dokument wskazuje na ramy prawne strategii, etapy jej tworzenia, analizę problemów społecznych oraz plan strategiczny. Obszerną część dokumentu stanowi diagnoza sytuacji społecznej w gminie Sława. To z niej wynikają proponowane cele i kierunki działań.

Gminna Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych na lata 2020-2025 stanowi dokument, który w szczególności skierowany jest do grupy mieszkańców zagrożonych wykluczeniem społecznym.

Ustawa z dnia 12 marca 2004 roku o pomocy społecznej(t.j. Dz.U. z 2019r. poz. 1507) nałożyła na gminy obowiązek opracowania i realizowania gminnej strategii rozwiązywania problemów społecznych, ze szczególnym uwzględnieniem programów pomocy społecznej, profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych i innych, których celem jest integracja osób i rodzin z grup szczególnego ryzyka. Gminna Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych ma w założeniach pełnić rolę schematu integrującego działania poszczególnych uczestników życia społecznego w gminie.

Ciągłe niewystarczające środki przeznaczane na pomoc społeczną zmuszają do poszukiwania jak najefektywniejszych metod działania na rzecz rodzin i osób wymagających wsparcia.

Opracowana strategia umożliwia wyłanianie głównych celów i kierunków polityki społecznej, podporządkowuje działania doraźne działaniom długofalowym z wykorzystaniem silnych stron i szans rozwojowych, a równoważeniem słabych stron i zagrożeń. Pozwala ona na lepsze zagospodarowanie zasobów ludzkich, sprzętowych, obiektów, środków finansowych i wiedzy oraz zwiększy szanse na pozyskanie dodatkowych, zewnętrznych źródeł finansowania dla poszczególnych działań polityki społecznej. Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych ma stanowić podstawę do realizacji zadań z zakresu pomocy społecznej w celu

poprawy funkcjonowania tej części społeczności lokalnej, która jest zagrożona wykluczeniem społecznym.

2. Diagnoza społeczno –gospodarcza gminy Sława.

Diagnoza problemów społecznych gminy Sława została sporządzona na podstawie danych z Ośrodka Pomocy Społecznej, Powiatowego Urzędu Pracy we Wschowie, i Urzędu Gminy

w Sławie oraz danych zawartych w Prognozie Demograficznej GUS do roku 2035.

Gmina ma zróżnicowany charakter funkcjonalno-przestrzenny. Równie istotne znaczenie odgrywają w niej zarówno rolnictwo i leśnictwo oraz funkcje usługowe związane szczególnie

z turystyką, jak również działalność produkcyjna. Wiodącą rolę w funkcji usługowo-przemysłowej pełni miasto Sława. Jest to ośrodek, w którym koncentrują się usługi turystyczne oraz produkcja żywności o znaczeniu ponadregionalnym oraz usługi o znaczeniu gminnym dla obsługi

ludności i budownictwo mieszkaniowe.

Sława jest także gminnym ośrodkiem administracyjnym. Na pozostałym obszarze gminy, w oparciu o analizę funkcjonalną, wyodrębnia się dwa główne rejony: strefę rolniczą – obejmującą wschodnią oraz północną część gminy. Jest to obszar charakteryzujący się dobrymi warunkami naturalnymi, sprzyjającymi rozwojowi intensywnej gospodarki rolnej; strefę turystyczno-wypoczynkową –obejmującą centralną oraz zachodnią część gminy wraz z miastem Sława

i zespołem jezior: Sławskie, Tarnowskie Duże i Małe. Poza miastem funkcje turystyczne pełnią głównie miejscowości: Lubiaków, Radzyń oraz Tarnów Jezierny i Lubogoszcz. Przeznaczenie terenów, warunki zagospodarowania i zabudowy terenu, a także rozmieszczenie inwestycji określone jest w miejscowym planie zagospodarowania przestrzennego, który opracowywany jest dla całej gminy Sława.

2.1. Struktura terytorialna.

Gmin Sława położona jest w południowo wschodniej części województwa lubuskiego, jej terytorium zajmuje zachodnią część powiatu wschowskiego. Powierzchnia gminy to 326,78 km², co stanowi 2,34% terytorium województwa i 52,35% powiatu.

Graniczy z gminami: Wolsztyn –od północy (województwo wielkopolskie), Przemęt –od północnego wschodu (województwo wielkopolskie), Wijewo –od wschodu (województwo wielkopolskie), Wschowa –od wschodu (województwo lubuskie), Szlichtyngowa –od południowego wschodu (województwo lubuskie), Kotla –od południa (województwo dolnośląskie), Siedlisko –od południowego zachodu (województwo lubuskie), Nowa Sól –od zachodu (województwo lubuskie), Kolsko –od północnego zachodu (województwo lubuskie).

Siedzibą samorządu gminnego jest położone centralnie miasto Sława. Ponadto w skład gminy wchodzi następujące miejscowości: Krzepielów, Ciepiałówek, Krążkowo, Dębczyn, Przydroże, Krzydłowiczki, Nowe Strącze, Stare Strącze, Jutrzenka, Lipinki, Kamienna, Głuchów, Tarnów Jezierny, Myszyniec, Kuźnica Głogowska, Tarnówek, Radzyń, Przybyszów, Cegłówko, Wróblów, Lubogoszcz, Gola, Dąb, Dębowo, Krępina, Lubiatów, Droniki, Ciosaniec, Bagno, Szreniawa, Śmieszkowo, Spokojna, Łupice. Odległość ze Sławy do stolicy regionu Zielonej Góry wynosi 65 km, do Poznania 104 km, do Wrocławia 130 km, natomiast do Warszawy 408 km. Ponadto dobra sieć dróg umożliwia połączenie komunikacyjne ze Wschową –21 km, Leszmem –40 km, Głogowem –26 km. Do najbliższego przejścia granicznego z Niemcami (Gubin –Güben) jest 100 km, a do granicy z Czechami w Lubawce jest 163 km.

Gmina Sława jest gminą rolniczo-leśną –największą powierzchnię zajmują tu użytki rolne, które stanowią 41% obszaru, w tym grunty orne stanowią 81%, natomiast łąki –15,2%, pastwiska –3,4%, a sady –0,2%. Bogactwem naturalnym gminy są lasy, które zajmują powierzchnię 16 399 ha i stanowią 50,1% powierzchni gminy.

Według danych na koniec 2018 roku na terenie gminy zamieszkiwało 12 826 mieszkańców, w tym 6 483 kobiet. Gmina Sława jest dość rozległą i w skład której wchodzi 22 sołectwa, zdecydowana większość mieszkańców zamieszkuje tereny wiejskie.

Gmina ma zróżnicowany charakter funkcjonalno-przestrzenny. Równie istotne znaczenie odgrywają w niej zarówno rolnictwo i leśnictwo oraz funkcje usługowe związane szczególnie z turystyką, jak również działalność produkcyjna. Wiodącą rolę w funkcji usługowo-przemysłowej pełni miasto Sława. Jest to ośrodek, w którym koncentrują się usługi turystyczne oraz produkcja żywności o znaczeniu ponadregionalnym oraz usługi o znaczeniu gminnym dla obsługi ludności

Rok:	2016r.	2017r.	2018r.
Kobiety	6379	6409	6483
Mężczyźni	6306	6320	6343
Ogółem:	12 688	12 729	12 826

Dane z Ewidencji Ludności w Urzędzie Gminy Sława

Przez cały analizowany okres, liczba ludności stopniowo wzrastała. W 2018 roku gminę Sława faktycznie zamieszkiwało 12 826 mieszkańców ogółem, w tym 6 343 mężczyzn oraz 6 483 kobiet, jednak prognozy demograficzne GUS do 2035, zakładają, że w całym prognozowanym okresie liczba ludności Polski będzie się systematycznie zmniejszać.

Sytuacja demograficzna w gminie Sława jest korzystna. Z powyższej tabeli wynika, że na przestrzeni kilku lat liczba mieszkańców gminy Sława wzrosła. Biorąc pod uwagę, że w tym samym czasie liczba urodzeń (średnio 126 urodzeń w roku – z lat badanych) i zgonów (średnio 106 zgonów w roku z lat badanych) nie uległa znaczącym zmianom – przyjąć należy, iż zwiększenie liczby ludności spowodowane było migracją. Według badań, większa migracja wiąże się z ogólnym wzrostem produktywności, z wyższymi średnimi pensjami w kraju oraz wzrostem liczby miejsc pracy. Szeroko rozbudowane zaplecze przemysłu mięsnego na terenie naszej gminy jest czynnikiem przyciągającym – dają jakąś alternatywę poprawy warunków socjalno-bytowych i skłaniają do przyjazdu na teren naszej gminy osób ze wschodniej granicy. Na dzień 31 grudnia 2018 roku na terenie gminy Sława zamieszkiwało 134 obcokrajowców.

Tabela 2

Struktura wiekowa ludności w latach 2016 -2018

Ludność w wieku:	2016 r.	2017r.	2018r
Przedprodukcyjnym (0-17 lat)	2 595	2 603	2 549
Produkcyjnym (18-59/64 lat)	7 826	7 780	7 823
Poprodukcyjnym (60/65 lat i więcej)	2 267	2 346	2 454
Ogółem:	12 688	12 729	12 826

Opracowanie własne na podstawie danych GUS. Bank Danych Lokalnych.

Struktura demograficzna Gminy Sława pozwala na stwierdzenie, iż liczba ludności w Gminie w ostatnich latach nieznacznie wzrasta co jest pozytywnym zjawiskiem. W roku 2018 mieszkańców Gminy było o 138 osób więcej niż w roku 2016. Najliczniejszą kategorią są osoby w wieku aktywności zawodowej średnio powyżej 60% ogólnej populacji naszej Gminy. Na stałym poziomie utrzymuje się grupa wiekowa osób w przedziale wiekowym 0 – 17 lat i kształtuje się na poziomie nieznacznie powyżej 20% ogólnej populacji. Natomiast liczba osób w wieku poprodukcyjnym w roku 2018 wynosi 19,1% ogólnej populacji i wzrosła w stosunku do roku 2016 o ponad 1,2 punkty procentowe.

Ludność zamieszkująca gminę to przede wszystkim ludność pracująca zawodowo oraz trudniąca się prowadzeniem działalności gospodarczej i indywidualnych gospodarstw rolnych.

2.3. Przyrost naturalny.

Na podstawie Prognozy Demograficznej GUS - do roku 2035, zmiany w intensywności urodzeń i zgonów spowodują brak dodatniego przyrostu naturalnego (różnica między liczbą urodzeń i zgonów).

W kolejnych latach – wraz z postępującymi niekorzystnymi zmianami w strukturze ludności według wieku oraz zmniejszaniem się liczebności kobiet w wieku rozrodczym – przewidywany jest nadal ujemny przyrost naturalny, który z każdym kolejnym rokiem prognozy będzie się pogłębiał.

Tabela 3

Przyrost naturalny w gminie Sława w latach 2016 - 2018

	2016	2017	2018
Urodzenia	126	136	116
Zgony	97	99	124
Przyrost naturalny	29	37	-8

Dane z Ewidencji Ludności w Urzędzie Gminy Sława

Przedstawione powyżej dane pochodzą z ewidencji ludności Urzędu Gminy Sława i wskazują, że w latach 2016-2017 więcej osób rodziło się, niż umierało. Liczba urodzeń w roku 2018 zmniejszyła się średnio o 8,85% w stosunku do lat ubiegłych i należy mieć nadzieje, że nie

będzie to stały proces. Liczba zgonów w latach 2016-2017 jest na zbliżonym poziomie, jednak w roku 2018 znacznie zwiększyła się liczba zgonów w stosunku do lat wcześniejszych – średnio o, aż 7,9% w stosunku do lat ubiegłych, co jest bardzo niepokojącym czynnikiem. Zauważa się wg ww. danych, że w roku 2018 na terenie Gminy Sława miał miejsce ujemny przyrost naturalny.

3. Infrastruktura społeczna.

3.1 Pomoc społeczna.

Zadania z zakresu pomocy społecznej na rzecz mieszkańców Gminy Sława realizuje Ośrodek Pomocy Społecznej w Sławie. Utworzony został na podstawie Uchwały Nr IX/49/90 Rady Narodowej Miasta i Gminy w Sławie z dnia 27 lutego 1990 roku. Obecny model pomocy społecznej ukształtowała ustawa z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej. Według ustawy – pomoc społeczna jest instytucją polityki społecznej państwa, mającą na celu umożliwienie osobom i rodzinom przezwyciężanie trudnych sytuacji życiowych, których nie są one w stanie pokonać, wykorzystując własne uprawnienia, zasoby i możliwości. Pomoc społeczną organizują organy administracji rządowej i samorządowej, współpracując w tym zakresie, na zasadzie partnerstwa,

z organizacjami społecznymi i pozarządowymi, Kościołem oraz osobami fizycznymi i prawnymi.

Pomoc społeczna wspiera osoby i rodziny w wysiłkach zmierzających do zaspokojenia niezbędnych potrzeb i umożliwia im życie w warunkach odpowiadających godności człowieka. Zadaniem pomocy społecznej jest także przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu poprzez podejmowanie działań zmierzających do życiowego usamodzielnienia oraz integracji

ze środowiskiem lokalnym osób i rodzin.

Zgodnie z art. 17.1. ustawy o pomocy społecznej - do zadań własnych gminy o charakterze obowiązkowym, realizowanych przez Ośrodek Pomocy Społecznej, należy:

1) opracowanie i realizacja gminnej strategii rozwiązywania problemów społecznych ze szczególnym uwzględnieniem programów pomocy społecznej, profilaktyki i

rozwiązywania problemów alkoholowych i innych, których celem jest integracja osób i rodzin z grup szczególnego ryzyka;

2) sporządzanie, zgodnie z art.16a, oceny w zakresie pomocy społecznej;

3) udzielanie schronienia, zapewnienie posiłku oraz niezbędnego ubrania osobom tego pozbawionym;

4) przyznawanie i wypłacanie zasiłków okresowych;

5) przyznawanie i wypłacanie zasiłków celowych;

6) przyznawanie i wypłacanie zasiłków celowych na pokrycie wydatków powstałych w wyniku zdarzenia losowego;

7) przyznawanie i wypłacanie zasiłków celowych na pokrycie wydatków na świadczenia zdrowotne osobom bezdomnym oraz innym osobom niemającym dochodu i możliwości uzyskania świadczeń na podstawie przepisów o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych;

8) przyznawanie zasiłków celowych w formie biletu kredytowanego;

9) opłacanie składek na ubezpieczenia emerytalne i rentowe za osobę, która zrezygnuje z zatrudnienia w związku z koniecznością sprawowania bezpośredniej, osobistej opieki nad długotrwale lub ciężko chorym członkiem rodziny oraz wspólnie niezamieszkującymi matką, ojcem lub rodzeństwem;

10) praca socjalna;

11) organizowanie i świadczenie usług opiekuńczych, w tym specjalistycznych, w miejscu zamieszkania, z wyłączeniem specjalistycznych usług opiekuńczych dla osób z zaburzeniami psychicznymi;

12) prowadzenie i zapewnienie miejsc w mieszkaniach chronionych;

13) dożywianie dzieci;

14) sprawienie pogrzebu, w tym osobom bezdomnym;

15) kierowanie do domu pomocy społecznej i ponoszenie odpłatności za pobyt mieszkańca gminy w tym domu;

16) pomoc osobom mającym trudności w przystosowaniu się do życia po zwolnieniu z zakładu karnego;

17) sporządzanie sprawozdawczości oraz przekazywanie jej właściwemu wojewodzie, w formie dokumentu elektronicznego, z zastosowaniem systemu teleinformatycznego;

- 18) utworzenie i utrzymywanie ośrodka pomocy społecznej, w tym zapewnienie środków na wynagrodzenia pracowników;
- 19) przyznawanie i wypłacanie zasiłków stałych;
- 20) opłacanie składek na ubezpieczenie zdrowotne określonych w przepisach o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych.

Do zadań własnych gminy należy również:

- 1) przyznawanie i wypłacanie zasiłków specjalnych celowych;
- 2) przyznawanie i wypłacanie pomocy na ekonomiczne usamodzielnienie w formie zasiłków, pożyczek oraz pomocy w naturze;
- 3) prowadzenie i zapewnienie miejsc w domach pomocy społecznej i ośrodkach wsparcia o zasięgu gminnym oraz kierowanie do nich osób wymagających opieki;
- 3a) opracowanie i realizacja projektów socjalnych;
- 4) podejmowanie innych zadań z zakresu pomocy społecznej wynikających z rozeznaczonych potrzeb gminy, w tym tworzenie i realizacja programów osłonowych;
- 5) współpraca z powiatowym urzędem pracy w zakresie upowszechniania ofert pracy oraz informacji o wolnych miejscach pracy, upowszechniania informacji o usługach poradnictwa zawodowego i o szkoleniach oraz realizacji Programu Aktywizacja i Integracja, o którym mowa w przepisach o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy

Art.18.1. Do zadań zleconych z zakresu administracji rządowej realizowanych przez gminę należy:

- 1) organizowanie i świadczenie specjalistycznych usług opiekuńczych w miejscu zamieszkania dla osób z zaburzeniami psychicznymi;
- 2) przyznawanie i wypłacanie zasiłków celowych na pokrycie wydatków związanych z klęską żywiołową lub ekologiczną;
- 3) prowadzenie i rozwój infrastruktury ośrodków wsparcia dla osób z zaburzeniami psychicznymi;
- 4) realizacja zadań wynikających z rządowych programów pomocy społecznej, mających na celu ochronę poziomu życia osób, rodzin i grup społecznych oraz rozwój specjalistycznego wsparcia;

5) przyznawanie i wypłacanie zasiłków celowych, a także udzielanie schronienia, posiłku oraz niezbędnego ubrania cudzoziemcom, o których mowa w art. 5a;

8) przyznawanie i wypłacanie zasiłków celowych, a także udzielanie schronienia oraz zapewnianie posiłku i niezbędnego ubrania cudzoziemcom, którym udzielono zgody na pobyt ze względów humanitarnych lub zgody na pobyt tolerowany na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej;

9) wypłacanie wynagrodzenia za sprawowanie opieki.

Ustawa o pomocy społecznej z dnia 12 marca 2004r. reguluje szereg zadań dotyczących pomocy społecznej, polityki prorodzinnej oraz wspierania najsłabszych grup społecznych.

Do najczęściej występujących problemów w sferze działania Ośrodka należą:

-problemy osób starszych,

-ubóstwo,

-bezrobocie,

-bezradność w sprawach opiekuńczo –wychowawczych i prowadzeniu gospodarstwa domowego,

- niepełnosprawność i długotrwała choroba,

- alkoholizm.

Codziennemu życiu gminy towarzyszą liczne problemy, które swoim zasięgiem obejmują coraz większą grupę ludzi i całych pokoleń. Zmuszają one do szukania wsparcia w pomocy społecznej.

Do diagnozy problemów społecznych wykorzystane zostały dane ujęte w sprawozdaniach Ośrodka Pomocy Społecznej w Sławie za lata 2016 –2018, oceny zasobów pomocy społecznej, uzupełnione o informacje z Powiatowego Urzędu Pracy we Wschowie i filia Sława i Urzędu Miejskiego w Sławie.

Przeprowadzona analiza danych pozwala ocenić:

- jakiego rodzaju wsparcie świadczy Ośrodek Pomocy Społecznej,

- jakie kategorie problemów społecznych najczęściej determinują zapotrzebowanie na świadczenia pomocy społecznej, czyli co najczęściej powoduje, że określona liczba mieszkańców znajduje się w sytuacji, w której bez pomocy nie jest w stanie zapewnić sobie i swoim rodzinom socjalnej egzystencji,

Dane ujęte w poniższych tabelach obrazują realizację zadań z zakresu pomocy społecznej i jednocześnie wskazują na szereg istotnych problemów występujących na terenie gminy.

Tabela 4

Liczba osób korzystających ze świadczeń OPS w latach 2016 –2018

Wyszczególnienie	2016r.	2017r.	2018r.
Zasiłki stałe	98	95	86
Zasiłki okresowe	214	185	164
Zasiłki celowe	981	916	832
Posiłki	154	170	184

Dane Ośrodka Pomocy Społecznej w Sławie

Z powyższych informacji trudno nie zauważyć spadkowej tendencji liczby rodzin uprawnionych do świadczeń z pomocy społecznej. Spadek ten może w pewnym stopniu wynikać z emigracji zarobkowej całych rodzin do krajów UE, jednak jak wynika to z obserwacji pracowników OPS - spadek liczby rodzin korzystających ze świadczeń w większym stopniu jest wynikiem niskich progów dochodowych umożliwiających skorzystanie z pomocy udzielanej przez tut. OPS. Pracownicy OPS zauważają, że coraz większa liczba wnioskodawców po wstępnym przeliczeniu swojego dochodu rezygnuje ze złożenia wniosku, przy czym, bardzo często przekroczenia progu dochodowego są bardzo nieznaczne.

Zgodnie z Uchwałą Nr IV/32/19 Rady Miejskiej w Sławie z dnia 31 stycznia 2019r. w sprawie podwyższenia kryterium dochodowego uprawniającego do przyznania nieodpłatnie pomocy w zakresie dożywiania w formie świadczenia pieniężnego w postaci zasiłku celowego na zakup posiłku lub żywności dla osób objętych wieloletnim rządowym programem "Posiłek w szkole i w domu" na lata 2019 - 2023, liczba osób korzystających z tej formy pomocy sukcesywnie wzrasta.

Tabela 5

Powody przyznania pomocy w latach 2016-2018

Powód trudnej sytuacji życiowej	2016	2017	2018
Ubóstwo	175	177	154

Potrzeby ochrony macierzyństwa	45	35	51
Bezrobocie	201	180	151
Niepełnosprawność	132	132	122
Długotrwała choroba	139	164	153
Bezradność w sprawach opiekuńczo - wychowawczych	98	86	93
Alkoholizm	8	11	9
Trudności w przystosowaniu do życia po zwolnieniu z zakładu karnego	7	9	9
Zdarzenie losowe	6	6	0

Dane Ośrodka Pomocy Społecznej w Sławie

Z przedstawionej wyżej tabeli wynika, że najczęściej po pomoc zwracają się rodziny, w których występuje bezrobocie. Zauważyć należy, że liczba osób korzystających z pomocy z powodu bezrobocia w 2018 r. zmniejszyła się o 25 % w stosunku do roku 2016. Powodem tego są oferty pracy, prace interwencyjne, czy staże zawodowe.

Na drugim miejscu pod względem przyznawanej pomocy są rodziny, w których przebywają osoby długotrwale chore i niepełnosprawne – razem 255 rodzin i jak przedstawia w/w. tabela, liczba tych osób w ostatnim okresie pozostaje na podobnym poziomie (z tendencją malejącą).

Kolejna grupa korzystających z pomocy to rodziny wykazujące się bezradnością w sprawach opiekuńczo –wychowawczych – średnio 92 rodzin w omawianym okresie sprawozdawczym. Rodziny te mają ogromne wsparcie, spowodowane to jest zatrudnieniem do pracy z rodzinami asystenta rodziny. Z powodu ubóstwa z pomocy społecznej skorzystało średnio rocznie 169 rodzin, są to rodziny, które spełniają kryterium ustawowe.

Tabela 6

Typy rodzin objętych pomocą społeczną lata 2016 -2018

Wyszczególnienie	2016r.	2017r.	2018r.
Rodziny ogółem	549	556	500
Rodziny z dziećmi ogółem	225	188	172
Rodziny niepełne z dziećmi ogółem	65	59	45

Rodziny bez dzieci ogółem	277	245	222
Rodziny emerytów i rencistów ogółem	51	64	59

Dane Ośrodka Pomocy Społecznej w Sławie.

Z powyższej tabeli wynika, że z pomocy Ośrodka w 2018 roku skorzystało 217 rodzin z dziećmi. Liczba tych rodzin w stosunku do 2016r. jest mniejsza o około 8,5 %. Spowodowane to jest zwiększeniem zatrudnienia rodziców oraz pomocą państwa w formie świadczenia wychowawczego 500+.

Sporą grupę korzystających z pomocy społecznej stanowią emeryci i renciści – w roku 2018 pomoc otrzymało 59 rodzin, co świadczy o tym, że kwestia ludzi starszych i niepełnosprawnych stanowi poważny problem gminy. Liczba tych rodzin w stosunku do ogół rodzin korzystających z pomocy wynosi 11,8%. Zauważyć należy, że grupa tych ludzi korzystających z różnych form pomocy społecznej zwiększa się.

4. Dominujące problemy społeczne w Gminie Sława

Najczęstszymi przyczynami kwalifikującymi do pomocy w OPS są: ubóstwo, problemy osób starszych, bezrobocie, niepełnosprawność, długotrwała lub ciężka choroba, bezradność w sprawach opiekuńczo –wychowawczych i prowadzeniu gospodarstwa domowego (wielodzietność i rodziny niepełne), alkoholizm.

Ilość rodzin korzystających z pomocy Ośrodka Pomocy Społecznej w latach 2016 –2018 kształtuje się następująco:

2016r.- 549 rodzin , o liczbie osób w rodzinie –1 232,

2017r. –556 rodzin, o liczbie osób w rodzinie –1 154,

2018r.- 500 rodzin, o liczbie osób w rodzinie – 1 028.

4.1. Problemy ludzi starszych.

Strategia OPS w Sławie w stosunku do ludzi w podeszłym wieku skierowana jest na podtrzymanie ich sprawności ruchowej i intelektualnej oraz zaspokojenie podstawowych potrzeb, a także ich aktywności społecznej oraz łagodzenia trudności związanych z wiekiem. Sytuacja ludzi starszych w okresie szybkich zmian gospodarczych jest złożona i uwarunkowana takimi czynnikami jak: pogorszenie stanu zdrowia, opieka zdrowotna, zanik tradycji

międzypokoleniowych, przemiany kulturowe, niekorzystne warunki życia i pogorszenie sytuacji materialnej. Towarzyszy temu brak aktywności społecznej, osamotnienie, izolacja, nieporadność życiowa. Występuje stosownie do procesów poznawczych, sztywność schematów myślowych, mniejsza zdolność przystosowawcza do nowych sytuacji. W sferze uczuć pojawia się osłabienie zainteresowania innymi osobami, niestabilność emocjonalna, skłonność do depresji, egoizm, wzrost podejrzliwości i poczucie zagrożenia, postawa roszczeniowa, domaganie się pomocy.

Tabela 7

Liczba osób korzystających z usług opiekuńczych w latach 2016-2018.

Rok	2016r.	2017r.	2018r.
Osoby powyżej 75 roku życia	19	21	22
Ogółem	27	30	37

Dane Ośrodka Pomocy Społecznej w Sławie

Osoby, które wymagają całodobowej opieki kierowane są do Domu Pomocy Społecznej. Dobór placówki uzależniony jest od potrzeb osoby tam kierowanej i zawsze jest rozwiązaniem ostatecznym, kiedy wszystkie metody pracy środowiskowej okazują się niewystarczające. Kwestia osób niepełnosprawnych związana jest mocno z seniorami, wraz z wiekiem wzrasta liczba osób o ograniczonej sprawności. W działaniach dla tej grupy ważne są zarówno kwestie właściwej opieki -wystandaryzowane usługi opiekuńcze, jak i formy aktywizacji, tj. możliwość spotkań, aktywności ruchowej i kulturalnej.

4.2. Problemy opiekuńczo-wychowawcze w rodzinie

Środowisko rodzinne jest pierwszym środowiskiem wychowawczym w życiu dziecka. Na środowisko rodzinne składają się : struktura rodziny, warunki materialne i zdrowotne, stopień wykształcenia rodziców i ogólna struktura środowiska. Zaburzona struktura rodziny, często spotykana wśród świadczeniobiorców Ośrodka, niekorzystnie wpływa na sytuację dzieci. Rodziny klientów Ośrodka odznaczają się często zaburzoną strukturą w postaci nieustabilizowanych społecznie związków, rozkładem pożycia małżeńskiego, częstymi zmianami partnerów. Występuje w nich przemoc fizyczna i psychiczna. W zaburzonych rodzinach rodzicom brakuje umiejętności tworzenia właściwego klimatu życia rodzinnego, rozładowywania negatywnych emocji powstałych poza domem, właściwych wzorców

komunikacji i dawania rodzinie poczucia bezpieczeństwa. Rodziny te często żyją w takich społecznościach, które nie chcą ingerować w życie innych lub nie potrafią pomóc, gdyż same nie posiadają właściwych wzorców.

Tabela 8

Rodziny z dziećmi w gospodarstwach domowych w 2016-2018r.

Liczba dzieci w rodzinie	2016	2017	2018
rodzina z 1 dzieckiem	87	72	76
rodzina z 2 dzieci	58	55	47
rodzina z 3 dzieci	57	35	27
rodzina z 4 dzieci	14	17	17
rodzina z 5 dzieci	7	8	5
rodzina z 6 dzieci	1	0	0
rodzina z 7 i więcej dzieci	1	1	0
Razem:	225	188	172

Dane Ośrodka Pomocy Społecznej w Sławie

Tabela 9

Rodziny niepełne z dziećmi 2016-2018 rok.

Rodziny niepełne z dziećmi	2016r.	2017r.	2018r.
1 -dzieckiem	26	23	25
2 - dzieci	20	21	14
3 - dzieci	15	11	5
4 – dzieci i więcej	4	4	1
Razem:	65	59	45

Dane Ośrodka Pomocy Społecznej w Sławie.

Ośrodek Pomocy Społecznej analizując problemy ekonomiczno-bytowe rodzin z dziećmi i osób samotnie wychowujących dzieci, stara się zaspokoić ich niezbędne i podstawowe potrzeby w miarę posiadanych środków i możliwości. Najczęstszą formą pomocy są zasiłki rodzinne, świadczenie wychowawcze, świadczenie 500+ i Dobry start, zasiłki okresowe oraz zasiłki celowe z przeznaczeniem na potrzeby bieżące. Dzieci z tych rodzin korzystają z bezpłatnych posiłków oraz z letniego wypoczynku.

Rodzina może być dysfunkcyjna wewnątrznie, wobec członków swojej rodziny, jak i zewnątrznie –wobec społeczeństwa. Częste zaniedbywanie funkcji wewnętrznej prowadzi do ograniczeń w realizacji zewnętrznej. Sytuacje takie mają miejsce na przykład wtedy, kiedy dzieci niekochane, zaniedbane, nieszanowane, sprawiają trudności w szkole. Nie da się ukryć, że za realizację większości funkcji rodziny w dużej mierze odpowiedzialna jest funkcja

ekonomiczna. Proces upadku wyraźnie widoczny jest w rodzinach długotrwale bezrobotnych oraz takich, gdzie rodzice są niezaradni wychowawczo z powodu choroby, zaburzenia psychicznego, uzależnienia. Pomoc rodzinie oparta jest na pracy asystenta rodziny, udziale w projektach, tworzeniu świetlic dla dzieci, dożywianiu dzieci w szkole, programach pomocowych dla rodzin oraz pomoc w organizacji letniego wypoczynku dla dzieci.

4.3. Bezrobocie.

Bezrobocie - rozumiane jako zjawisko towarzyszące gospodarce rynkowej, oznacza brak pracy zarobkowej dla osób gotowych do jej wykonywania i deklarujących chęć jej podjęcia. Na przestrzeni ostatnich kilkudziesięciu lat stało się w Polsce jednym z głównych problemów społecznych. Obecnie problem bezrobocia ma tendencję malejącą.

Bezrobotnym zgodnie z definicją ustawową jest osoba pozostająca bez pracy, ale jednocześnie zdolna i gotowa do jej podjęcia w pełnym wymiarze czasu. Pod pojęciem bezrobotnego można rozumieć osobę niezatrudnioną, nieprowadzącą działalności gospodarczej i niewykonyującą innej pracy zarobkowej.

Bezrobocie jest w gminie Sława zjawiskiem, które dotyka szerokie kręgi społeczne, jednak jest zjawiskiem o tendencji malejącej. Straty i skutki społeczne, będące rezultatem bezrobocia są trudne do oszacowania. Pojawia się na niepokojącą skalę degradacja dużych grup społecznych

a jednocześnie występują niekorzystne zjawiska na poziomie rodziny. Utrata stałego miejsca pracy, przejście na zasiłek, z kolei jego utrata i potrzeba korzystania z pomocy społecznej - prowadzi do ubóstwa z dalekosiężnymi konsekwencjami.

Tabela 10

Liczba osób bezrobotnych gmina Sława w latach 2016 –2018

Rok	2016r.	2017r.	2018r.
kobiety	263	210	173
mężczyźni	166	130	126
Razem	429	340	299

dane z Powiatowego Urzędu Pracy w Sławie

Z przedstawionych danych wynika, że liczba osób bezrobotnych na terenie gminy maleje. Powodami zmniejszenia liczby osób bezrobotnych są: oferty pracy, staże, udział w pracach interwencyjnych oraz niestety bezrobocie ukryte.

Z doświadczeń pracowników OPS wynika, że bezpośrednim, najbardziej widocznym skutkiem bezrobocia jest obniżenie sfery materialnej rodziny, co wręcz wymusza konieczność korzystania z pomocy społecznej, powodując zmianę sytuacji społecznej i emocjonalnej rodziny, zarówno dorosłych jak i dzieci. Częstym zjawiskiem jest izolacja społeczna, ograniczone zostają kontakty wszystkich członków rodziny bezrobotnego zarówno ze znajomymi, jak i z dalszą rodziną.

Okres bezrobocia członka rodziny jest dla wielu gospodarstw domowych szczególnie trudny. W szybkim czasie pojawiają się trudności finansowe, rodzi się konieczność szukania doraźnych metod poprawy sytuacji ekonomicznej rodziny. Brak zatrudnienia negatywnie wpływa nie tylko na ekonomiczną kondycję rodzin, ale także na pozamaterialne kwestie życiowe.

Brak pracy ma negatywny wpływ na ekonomiczną funkcję rodziny. Dla klientów OPS w Sławie dotkniętych bezrobociem, dużym problemem jest regulowanie należności mieszkaniowych, które są zbyt wysokie w stosunku do dochodów rodziny. Trudna sytuacja finansowa gospodarstw domowych dotkniętych bezrobociem wymusza ograniczenie wydatków związanych ze zdrowiem (np. zakup leków, sprzętu rehabilitacyjnego) i kształceniem dzieci. Bezrobocie jest często w rodzinie czynnikiem konfliktogennym, nasilającym patologie społeczne takie jak nadużywanie alkoholu, zdobywanie środków pieniężnych nielegalnymi sposobami, itp. Skutkiem bezrobocia w rodzinie jest także osłabienie autorytetu rodziców. Jeśli zachwianie podstaw materialnych jest krótkotrwałe nastąpić może także zawieszenie realizacji planów lub realizacja okrojona, natomiast dłużej trwające braki mogą wywołać całkowitą z nich rezygnację.

Dominującą formą pomocy społecznej są świadczenia pieniężne oraz pomoc w formie żywności. Podstawowego znaczenia nabierają jednak inne formy pomocy, zorientowane na planowanie nowych koncepcji życia zawodowego, rozbudzenie motywacji do działania ukierunkowanego na zatrudnienie, jak również technika kontraktu socjalnego, która pozwala na to, by pomoc – jej forma, wysokość i okres świadczeń – uzależniona była od aktywności bezrobotnego i jego rodziny.

4.4. Uzależnienie i przemoc w rodzinie.

Alkoholizm jest problemem społecznym olbrzymich rozmiarów. Uzależnienie od alkoholu jest chorobą, polegającą na spożywaniu napojów alkoholowych w nadmiernej ilości, prowadzącą nawet do śmierci. Przewlekły alkoholizm powoduje zaburzenia funkcjonowania wszystkich układów: krążenia, pokarmowego, mięśniowego i nerwowego.

O uzależnieniu alkoholowym możemy mówić, jeżeli u osoby występują co najmniej trzy spośród niżej wymienionych objawów, gdy osoba:

- codziennie wypija alkohol w celu utrzymania zadawalającego funkcjonowania,
- regularnie, ale ograniczone do weekendów pije duże ilości alkoholu,
- występują ciągi picia na przemian z okresami trzeźwości,
- utraciła kontrolę nad piciem,
- ma zaburzenia pamięci i świadomości,
- ma nawroty picia po próbach abstynencji,
- ma zmienną tolerancję na alkohol.

Wśród świadczeniobiorców Ośrodka średnio 33 rodziny były w latach 2016-2018 dotkniętych problemem alkoholowym. Nie jest to pełna liczba osób i rodzin z tym problemem, bowiem wielu klientów, u których pracownik socjalny zauważa problem alkoholowy, nie uświadamia sobie uzależnienia, a wielu problem ten ukrywa. Z poniższej tabeli wynika że problem ten głównie dotyczy mężczyzn, rzadziej kobiety, jednak należy podkreślić, że z problemem alkoholowym zmagają się całe rodziny niejednokrotnie jest to problem pokoleniowy.

Tabela 11

Liczba rodzin z problemem alkoholowym w latach 2016-2018.

Rok	2016r.	2017r.	2018r.
Kobiety	4	7	4
Mężczyźni	24	38	22
Razem	28	45	26

Dane Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Sławie.

Alkoholizm jest problemem całej rodziny, prowadzi często do przemocy, stanowi zagrożenie dla funkcjonowania emocjonalnego wszystkich członków rodziny, a szczególnie dzieci. Człowiek uzależniony szkodzi nie tylko sobie, również osobom związanym z nim więzami rodzinnymi. Skuteczna pomoc osobom i rodzinom z problemami alkoholowymi polega na umożliwieniu dotkniętym tą chorobą podjęcia leczenia. Poważnym problemem w podejmowaniu działań w tym kierunku jest bierna postawa ludzi uzależnionych od alkoholu. Wielu klientów OPS -u , u których pracownik socjalny podejrzewa problem alkoholowy, zaprzecza, że alkohol ma wpływ na jakość ich życia. W przypadku tych uzależnionych konieczne jest skonfrontowanie ich z uzależnieniem tj. przeprowadzenie rozmowy profilaktycznej i uświadomienie im ich choroby.

By skutecznie przeciwdziałać problemom uzależnień oraz eliminować ich niekorzystny wpływ na społeczeństwo, konieczne jest prowadzenie działań związanych z profilaktyką i ich rozwiązywaniem oraz integracją społeczną osób nimi dotkniętych. W przypadku gminy działania te wyznaczane są w ramach Gminnego Programu Profilaktyki, Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, a ich inicjowanie należy do samorządu lokalnego. Ważną rolę w procesie przeciwdziałania uzależnieniom w gminie odgrywa Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, która realizuje szeroką działalność profilaktyczną oraz prowadzi postępowanie wobec osób nadużywających alkoholu, oraz prężnie działający Klub Abstynenta „Nadzieja” w Sławie.

Bardzo ważnym celem strategicznym jest również pomoc osobom, które są ofiarami przemocy. Przemoc w rodzinie to kolejny, trudny do zdiagnozowania problem społeczny, który wymaga podejmowania szerokich, dobrze zorganizowanych i zaplanowanych na wiele lat interdyscyplinarnych działań kierowanych zarówno do ofiar, jak i świadków oraz sprawców przemocy domowej. Zgodnie z zapisem ustawy z dnia 29 lipca 2005r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie, wszystkie osoby, które w związku z wykonywaniem swoich obowiązków służbowych lub zawodowych powzięły podejrzenie o popełnieniu przestępstwa przemocy w rodzinie mają obowiązek zawiadomienia Policji lub Prokuratury. Tym samym zobowiązanymi do podejmowania działań w obszarze przeciwdziałania przemocy domowej są głównie pracownicy pomocy społecznej, ochrony zdrowia, edukacji, Sądu, Policji, GKPPA itp.

Tabela 12

Liczba osób dotkniętych przemocą w rodzinie w latach 2016-2018.

Rok	2016r.	2017r.	2018r.
Kobiety	30	37	39
Mężczyźni	9	10	10
Dzieci	36	23	21
Razem	75	70	70

*Dane Zespołu Interdyscyplinarnego w Sławie***Tabela 13**

Liczba osób wobec których wszczęto procedury Niebieskiej Karty w latach 2016-2018.

Rok	2016r.	2017r.	2018r.
Razem	36	48	36

Dane Zespołu Interdyscyplinarnego w Sławie

Zespół Interdyscyplinarny w latach 2016-2018 prowadził sprawy oparte na „Niebieskich Kartach”. Zespół przeprowadził liczne spotkania grup roboczych, w których uczestniczyli pracownicy socjalni, dzielnicowi, pedagodzy szkolni. Główną przyczyną zakładania niebieskich kart była przemoc związana z nadużywaniem alkoholu, która występowała w postaci przemocy fizycznej i psychicznej.

4.5. Niepełnosprawność i długotrwała choroba.

Powszechnie za niepełnosprawne uznaje się osoby, których stan fizyczny, psychiczny i umysłowy powoduje trwałe lub okresowe utrudnienia, ograniczenia bądź uniemożliwia pełnienie ról i zadań społecznych stosownie do wieku. Niepełnosprawność w swojej istocie, jest zjawiskiem o komponentach medycznych i społecznych. Powodowana chorobami czy dysfunkcjami fizycznymi ma przede wszystkim wymierne konsekwencje funkcjonalne i społeczne.

Choroba i niepełnosprawność to czynniki, które prowadzą do pogorszenia kondycji finansowej każdej rodziny, bez względu na jej przynależność społeczno-zawodową i miejsce zamieszkania. Sytuacja taka, to z jednej strony efekt wydatków na leczenie, rehabilitację i różnego typów świadczenia będące udziałem rodzin, w których żyją osoby z ograniczoną przez chorobę sprawnością, z drugiej strony przyczyną zubożenia jest ograniczenie dochodów -utrata

pracy

i renta inwalidzka osoby niepełnosprawnej oraz ograniczenie aktywności zawodowej i możliwości zarobkowych innych członków rodziny, zobowiązanych do świadczeń opiekuńczych. Niepełnosprawność uderza najbardziej w finansową i emocjonalną stronę rodziny.

Rodzina

w takiej sytuacji wymaga przede wszystkim, nieinstytucjonalnych form pomocy, maksymalnie zindywidualizowanych i dostosowanych do jej potrzeb.

Wzmocnienia wymaga sama rodzina, bo ona zaspokaja najwszechstronniej potrzeby jej członków w zakresie emocjonalnym, daje im poczucie bezpieczeństwa i jedności. To rodzina, niezależnie od charakteru dokonujących się zmian w życiu społecznym, nadal pozostaje pierwszą i najważniejszą szkołą życia społecznego. Rodzina gwarantuje ciągłość pokoleń oraz przekazuje tradycje rodzinne, narodowe i religijne.

Tabela 14

Liczba osób niepełnosprawnych i długotrwale chorych korzystających ze świadczeń pomocy społecznej w latach 2016–2018r.

Wyszczególnienie	2016r.	2017r.	2018r.
Niepełnosprawność	132	132	122
Długotrwała choroba	139	164	153

Dane Ośrodka Pomocy Społecznej w Sławie.

Z przedstawionych danych wynika, że liczba osób niepełnosprawnych i długotrwale chorych korzystających ze świadczeń pomocy społecznej utrzymuje się na zbliżonym poziomie. Z powodu bardzo trudnej sytuacji tych rodzin należy zwiększyć formy pomocy tj. usługi opiekuńcze, pakiety żywnościowe czy pomoc finansowa na zakup leków, opału.

5. Analiza SWOT.

Jedną z podstawowych metod analizy strategicznej jest analiza SWOT, która polega na ustaleniu silnych i słabych stron zasobów własnych gminy oraz szans i zagrożeń związanych z jej otoczeniem.

Analiza SWOT, ocenia zarówno wewnętrzne jak i zewnętrzne czynniki wpływające na działania związane z programowaniem strategii.

Szanse –to zewnętrzne zjawiska i tendencje występujące w otoczeniu, które odpowiednio wykorzystane, będą impulsem rozwoju oraz osłabiają negatywne zjawiska.

Zagrożenia –to zewnętrzne zjawiska postrzegane jako bariery dla rozwoju, utrudnienia, dodatkowe koszty działania.

Mocne strony–wynikają z uwarunkowań wewnętrznych, które w pozytywny sposób wyróżniają gminę spośród innych.

Słabe strony – to konsekwencje ograniczeń zasobów i niedostatecznego ukształtowania uwarunkowań.

Tabela 15
Kwestia ludzi starszych

Mocne strony	Słabe strony
<ul style="list-style-type: none"> ➤ dostateczny dostęp do jednostki pomocy społecznej, ➤ świadczenie usług opiekuńczych w miejscu zamieszkania, ➤ udział w programie „Opieka 75+”, ➤ możliwość udziału w Akademii Dorosłego Człowieka, Klubie rencisty i emeryta, biblioteki gminnej z filiami, ➤ organizacja cyklicznych spotkań „Dzień Seniora”. ➤ pomoc finansowa (zasilek stały, okresowy, celowy dla osób starszych bez dochodów lub o niskich dochodach), ➤ pomoc rzeczowa (opał, odzież), 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ niedostateczna oferta aktywizacji osób starszych, ➤ zmiana modelu rodziny, ➤ samotność osób starszych, ➤ niski poziom życia, ➤ utrudniony dostęp do domów pomocy społecznej,
Szanse	Zagrożenia
<ul style="list-style-type: none"> ➤ prowadzenie promocji zdrowia dla osób starszych i badań profilaktycznych, ➤ możliwość pozyskania środków na likwidację barier, ➤ zgłoszenie udziału w projekcie „Gmina Sława wspiera wykluczonych” 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ niedostosowanie infrastruktury dla osób starszych, ➤ wzrost zapotrzebowania na placówki opieki stacjonarnej i stacjonarnych form opieki i pomocy osobom starszym, ➤ zwiększająca się liczba osób starszych wymagających całodobowej opieki, ➤ zwiększająca się liczba usług opiekuńczych dla osób starszych, niepełnosprawnych, z zaburzeniami psychicznymi, ➤ migracja ludzi młodych na inne tereny, ➤ wzrost liczby osób starszych, ➤ niskie świadczenia emerytalno - rentowe

Tabela 16
Kwestia rodzin dysfunkcyjnych

Mocne strony	Słabe strony
<ul style="list-style-type: none"> ➤ praca na rzecz pomocy dzieciom i młodzieży z rodzin dysfunkcyjnych 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ ograniczony zakres działań zapobiegających dysfunkcjom w rodzinie

<ul style="list-style-type: none"> ➤ poszukiwanie środków pozabudżetowych w organizowaniu pomocy ➤ wybór placówek zapewniających formy spędzania czasu wolnego, ➤ możliwość rozwoju pod względem sportu, rekreacji i kultury ➤ zapewnienie pomocy rodzinom w formie współpracy z asystentem rodziny, ➤ realizacja zadań „Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie” ➤ aktywna działalność pracowników służb społecznych na rzecz pracy z dziećmi, ➤ zapewnienie rodzinom dostępu do poradnictwa specjalistycznego – bezpłatny dostęp do pedagogów i psychologów, radcy prawnego, ➤ współpraca ośrodka pomocy społecznej m.in. z placówkami oświatowymi, instytucjami kultury, organizacjami pozarządowymi w zakresie wspólnych działań na rzecz rodziny, ➤ realizacja programu Karty Dużej Rodziny, ➤ realizacja programu „Dobry Start”, ➤ wypłata świadczeń wychowawczych 500+, świadczenia rodzicielskiego, ➤ możliwość otrzymania dodatku mieszkaniowego i energetycznego, 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ ograniczona ilość na terenie gminy mieszkań komunalnych i socjalnych, ➤ niewystarczająca edukacja społeczna, ➤ ograniczona ilość środków finansowych na profilaktykę, ➤ deficyt placówek resocjalizacyjnych oraz dla nieletnich i samotnych matek, ➤ bezrobocie rodziców i pozostałych pełnoletnich członków rodziny,
Szanse	Zagrożenia
<ul style="list-style-type: none"> ➤ prowadzenie szkolnych programów profilaktycznych, ➤ wzrost znaczenia organizacji, pozarządowych na rzecz pomocy rodzinie, ➤ wyremontowane domy kultury, świetlice wiejskie, 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ występowanie zjawiska: rozpadu więzi społecznych i zaniku kontroli społecznych ➤ przemoc w rodzinie, ubóstwo, bezrobocie, ➤ rodziny niepełne,

Tabela 17

Kwestia osób bezrobotnych

Mocne strony	Słabe strony
<ul style="list-style-type: none"> ➤ większa szansa na miejsca pracy - bliskość miasta Sława, ➤ aktywna współpraca środowiska lokalnego na rzecz przeciwdziałania bezrobociu, ➤ współpraca OPS z PUP w zakresie organizacji prac społeczno – użytecznych, szkoleń, ➤ organizowanie kursów i szkoleń mających na 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ niski poziom wykształcenia osób bezrobotnych długotrwale, ➤ rozdrobnienie gospodarstw rolnych i ukryte bezrobocie na wsi, ➤ rozwój patologii społecznej, ➤ występowanie zjawiska dziedziczenia bezrobocia i ubóstwa, ➤ zbyt wolno wzrasta mobilność

<p>celu zdobywanie lub zmianę kwalifikacji zawodowych,</p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ niska skala bezrobocia na terenie gminy, ➤ duża oferta wolnych miejsc pracy na terenie gminy ➤ niska skala bezrobocia 	<p>zawodowa.</p>
Szanse	Zagrożenia
<ul style="list-style-type: none"> ➤ wzrost aktywności zawodowej, ➤ czynny udział podopiecznych OPS w organizowanych konkursach i szkoleniach, ➤ możliwość zatrudnienia w ramach stażu, ➤ możliwość finansowania działań ze środków UE 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ zbyt wolno wzrastająca mobilność zawodowa, ➤ zjawisko wykluczenia społecznego w grupach długotrwale bezrobotnych, ➤ emigracja zarobkowa osób młodych i wykwalifikowanych zawodowo, ➤ istnienie zjawiska nielegalnego zatrudnienia.

Tabela 18

Kwestia osób uzależnionych

Mocne strony	Słabe strony
<ul style="list-style-type: none"> ➤ stałe środki finansowe na profilaktykę i rozwiązywania problemów alkoholowych, ➤ dobry przepływ informacji pomiędzy organizacjami działającymi w obszarze uzależnień (policja, straż miejska) ➤ społeczność aktywnie włącza się do działań profilaktycznych (klub AA) ➤ wsparcie psychologa i psychiatry, 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ ograniczona ilość placówek przeznaczonych do prowadzenia działań profilaktycznych, ➤ niewystarczająca w stosunku do potrzeb ilość wykwalifikowanej kadry, ➤ niewystarczająca edukacja społeczna, ➤ znaczna liczba osób uzależnionych nie objęta leczeniem odwykowym,
➤ Szanse	➤ Zagrożenie
<ul style="list-style-type: none"> ➤ traktowanie uzależnienia jako problemu społecznego, ➤ specjaliści z różnych dziedzin współpracują na rzecz przeciwdziałania uzależnieniom, ➤ system wsparcia dla osób i rodzin wymagających specjalistycznej pomocy, ➤ profilaktyka prowadzona w szkołach (informowanie o szkodliwości alkoholu, narkotyków, dopalaczy), ➤ finansowanie nagród dla uczestników programów profilaktycznych, 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ występowanie zjawiska: rozpadu więzi społecznych i zaniku kontroli społecznej, ➤ przemoc w rodzinie, ubóstwo, ➤ utrata zatrudnienia, ➤ łatwość dostępu do zakupu alkoholu, narkotyków, dopalaczy,

Tabela 19

Kwestie osób niepełnosprawnych

Mocne strony	Słabe strony
<ul style="list-style-type: none"> ➤ dotacje finansowe na zapewnienie 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ niedostateczna baza rehabilitacyjna,

<p>funkcjonowania niepełnosprawnych w środowisku,</p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ rozpowszechnianie w środowisku pozytywnych wzorców, postaw charytatywnych, ➤ aktywne, lokalne organizacje pozarządowe, ➤ dostępność do pozyskania środków unijnych w zakresie przeciwdziałania wykluczeniu społecznemu osób z niepełnosprawnością. 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ istnienie barier utrudniających udział niepełnosprawnych w życiu społecznym, ➤ niedostateczna oferta dla osób niepełnosprawnych, ➤ ograniczona ilość organizacji i instytucji niepełnosprawnych, ➤ wzrost zapotrzebowania na placówki opieki stacjonarnej oraz usługi opiekuńcze stacjonarne, ➤ niski poziom wykształcenia osób niepełnosprawnych,
Szanse	Zagrożenia
<ul style="list-style-type: none"> ➤ wzrost społecznej akceptacji osób niepełnosprawnych, ➤ likwidacja barier architektonicznych, ➤ powoływanie stowarzyszeń zrzeszających osoby niepełnosprawne ➤ dostępność do pozyskania środków unijnych w zakresie przeciwdziałania wykluczeniu społecznemu, 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ brak działań upowszechniających problematykę niepełnosprawności, ➤ zmniejszenie się liczby miejsc pracy dla niepełnosprawnych, ➤ niepełne rozpoznanie liczby osób niepełnosprawnych w środowisku lokalnym, ➤ ograniczona dostępność do bezpłatnych usług rehabilitacyjnych,

Tabela 20
Kwestie przeciwdziałanie przemocy w rodzinie

Mocne strony	Słabe strony
<ul style="list-style-type: none"> ➤ edukacja społeczna dotycząca przemocy w rodzinie ➤ zwiększająca się ilość informacji dotycząca oferty pomocowej dla osób doświadczających przemocy, ➤ stosowanie przez policję i inne instytucje procedury interwencji wobec przemocy w rodzinie, procedura „Niebieskiej Karty”, ➤ pomoc i wsparcie pracownika socjalnego, praca socjalna, ➤ ustawowe uregulowanie w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ słabo rozwinięta sieć placówek interwencyjno-opiekuńczych dla osób doświadczających przemocy w rodzinie, ➤ zbyt mała oferta pomocy psychologicznej i terapii adresowanych do osób doświadczających przemocy oraz do sprawców przemocy, ➤ niechęć do ujawniania przemocy u osób poszkodowanych, ➤ niedoskonałe instrumentarium prawne dotyczące ochrony osób doznających przemocy, ➤ długotrwałość procedur wymiaru sprawiedliwości, ➤ problemy z izolacją osób doznających przemocy od sprawców.
Szanse	Zagrożenie
<ul style="list-style-type: none"> ➤ tworzenie międzyinstytucjonalnych i interdyscyplinarnych zespołów 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ niebezpieczeństwo marginalizacji i wykluczenia społecznego osób i

<p>zajmujących się konkretnymi przypadkami przemocy w rodzinie,</p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ możliwość korzystania z bezpłatnego poradnictwa prawnego i psychologicznego ➤ podnoszenie kwalifikacji pracowników instytucji stykających się z problematyką przemocy w rodzinie, ➤ zwiększenie aktywności instytucji gminnych w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie, ➤ tworzenie grup wsparcia i samopomocowych dla osób doświadczających przemocy w rodzinie, ➤ zwiększenie dostępności i skuteczności programów terapeutycznych dla ofiar przemocy w rodzinie. 	<p>rodzin dotkniętych przemocą,</p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ obojętność społeczna wobec przemocy w rodzinie, ➤ dysfunkcje rodzin spowodowane m. in. rozpadem więzi, ubóstwem, przemocą i przejmowaniem negatywnych wzorców, ➤ deficyty w zakresie skutecznej ochrony osób doznających przemocy, ➤ bezkarność części sprawców przemocy w rodzinie,
---	---

Tabela 21

Kwestie osób opuszczających zakłady karne

Mocne strony	Słabe strony
<ul style="list-style-type: none"> ➤ wsparcie najbliższej rodziny, ➤ pomoc finansowa, rzeczowa (Fundusz Postpenitencjarny, OPS) ➤ doradztwo możliwość korzystania z bezpłatnego poradnictwa prawnego i psychologicznego, ➤ organizowanie i finansowanie kursów i szkoleń podnoszących kwalifikacje zawodowe osób opuszczających zakłady karne- PUP 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ brak wystarczającego wsparcia (gł. finansowego) w okresie tuż po opuszczeniu zakładu karnego, ➤ niedostateczna koordynacja działań podejmowanych przez instytucje z różnych obszarów zajmujących się readaptacją osób opuszczających zakład karny, ➤ brak możliwości powrotu do domu rodzinnego, ➤ niskie i nieaktualne kwalifikacje zawodowe,
Szanse	Zagrożenia
<ul style="list-style-type: none"> ➤ rozpoczęcie życia w innym środowisku, w innej miejscowości, ➤ poprawa relacji rodzinnych; ➤ podnoszenie kwalifikacji zawodowych, ➤ podjęcie terapii, ➤ znalezienie pracy i poprawa warunków materialno- bytowych. 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ negatywne stereotypy na temat osób opuszczających zakład karny w różnych instytucjach i środowisku lokalnym, ➤ powrót do grupy osób o ujemnej opinii prawnospołecznej, ➤ uzależnienia , ➤ stygmatyzacja społeczna,

Tabela 22

Kwestie kadry Ośrodka Pomocy Społecznej

Mocne strony	Słabe strony
<ul style="list-style-type: none"> ➤ wykwalifikowany personel, ➤ stabilna sytuacja kadrowa, ➤ zaangażowanie kadry OPS, ➤ zrozumienie dla działań podejmowanych przez pracowników OPS ze strony samorządowej. 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ niewystarczające środki na realizację zadań postawionych OPS, ➤ brak solidaryzowania się społeczności lokalnej z działaniami podejmowanymi przez pracowników OPS.
Szanse	Zagrożenia
<ul style="list-style-type: none"> ➤ możliwość korzystania ze środków Europejskiego Funduszu Społecznego, ➤ możliwość dokształcania i podnoszenia kwalifikacji przez pracowników OPS, ➤ ujednoczenie przepisów dotyczących zadań OPS, ➤ wzrost wynagrodzeń kadry pracowników OPS. 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ brak stabilności przepisów, ➤ wzrost zadań OPS bez zabezpieczenia finansowego i kadrowego, ➤ słabość organizacji pozarządowych..

6. Cele strategiczne.

6.1. Systematyczna analiza istniejących problemów społecznych.

Ustawa o pomocy społecznej z dnia 12 marca 2004r. reguluje szereg zadań dotyczących pomocy społecznej, polityki prorodzinnej oraz wspierania najsłabszych grup społecznych.

Do najczęściej występujących problemów w sferze działania Ośrodka Pomocy Społecznej w Sławie należą:

- ubóstwo,
- problemy osób starszych,
- bezrobocie,
- bezradność w sprawach opiekuńczo –wychowawczych i prowadzeniu gospodarstwa domowego,
- niepełnosprawność i długotrwała choroba,
- uzależnienia.

Codziennemu życiu gminy towarzyszą liczne problemy, które swoim zasięgiem obejmują grupę ludzi i całych pokoleń. Zmuszają one do szukania wsparcia w pomocy społecznej.

Z danych statystycznych dot. osób korzystających z pomocy społecznej wynika, iż spada liczba osób korzystających z niektórych rodzajów świadczeń pomocy społecznej

(świadczenia pieniężne, niepieniężne, praca socjalna, dożywianie dzieci w szkołach, przedszkolach oraz przyznawanie zasiłków na żywność dla dzieci do 7 roku życia).

Skuteczne przeciwdziałanie problemom społecznym musi opierać się na ciągłej diagnozie sytuacji oraz prawidłowym przepływie informacji.

Cele szczegółowe:

1. Ocena stanu potrzeb socjalnych.
2. Ocena możliwości skutecznego reagowania na pojawiające się kwestie społeczne.

Kierunki działania:

1. Rozpoznanie głównych problemów społecznych i ich zasięgu. Ustalenie zasad współpracy przy wymianie informacji między instytucjami i organizacjami współpracującymi z OPS.
2. Systematyczny monitoring problemów społecznych realizowany przez pracowników Ośrodka Pomocy Społecznej.
3. Analiza świadczonej pomocy ze względu na efektywność i właściwość adresatów.
4. Systematyczna analiza zasobów finansowych przeznaczonych na realizację zadań własnych i zleconych.
5. Systematyczny monitoring istniejących i rozpoczynających się programów celowych i funduszy służących ewentualnemu pozyskiwaniu środków zewnętrznych na rozwiązywanie lokalnych potrzeb społecznych.
6. Podnoszenie kwalifikacji zawodowych kadry pomocy społecznej.

Przewidywane efekty:

1. Rozpoznanie źródła zagrożeń życia społecznego na terenie gminy.
2. Opracowanie diagnozy i wykorzystanie uzyskanych informacji w działaniach w zakresie pomocy społecznej.
3. Zwiększenie efektywności działań i skuteczne reagowanie pracowników OPS oraz instytucji i organizacji społecznych na aktualnie istniejące problemy .

6.2. Sytuacja osób starszych, starzenie się społeczeństwa.

Problematyka osób starszych wiąże się z demograficznym faktem postępującego w coraz szybszym tempie starzenia się społeczeństw. Znaczenia nabiera pogląd, że starość to tak samo istotny etap życia, jak każdy inny. Jedną z podstawowych instytucji udzielających wsparcia osobom starszym w miejscu ich zamieszkania jest Ośrodek Pomocy Społecznej. Usługi oferowane w takich ośrodkach reguluje ustawa o pomocy społecznej. W procesie wspomagania osób i ich rodzin przez OPS nadrzędnym celem powinno być dążenie do osiągnięcia jak największej ich samodzielności oraz aktywizacja w podejmowaniu działań zmierzających do poprawy jakości własnego życia. OPS w Sławie świadczy na rzecz osób starszych usługi opiekuńcze, które obejmują głównie pomoc w zaspokajaniu codziennych potrzeb życiowych, opiekę higieniczną.

Mówiąc „osoby starsze” mamy na myśli osoby w wieku poprodukcyjnym.

Typowe trudności wieku starczego to: poczucie osamotnienia, pogarszanie się stanu zdrowia, niewystarczające środki finansowe na zaspokojenie podstawowych potrzeb, złe warunki materialne i mieszkaniowe. Potrzeby osób starszych to między innymi: opieka, towarzystwo, potrzeby finansowe, zagospodarowanie czasu wolnego. W przypadku osób długotrwale chorych niezbędna jest pomoc pielęgniarki, ośrodka pomocy społecznej i regularnego kontaktu z lekarzem. Formą wsparcia dla tych osób są usługi opiekuńcze w miejscu zamieszkania oraz pomoc w załatwianiu codziennych spraw życiowych. Zmiany w strukturze demograficznej i wzrost odsetka osób w wieku poprodukcyjnym w liczbie mieszkańców gminy Sława uzasadnia potrzebę podjęcia działań w zakresie różnorodnych form aktywizacji osób starszych, m.in. poprzez specjalistyczne programy aktywizacyjne.

Odpowiednio zorganizowane i wykonywane usługi opiekuńcze powinny umożliwić osobom starszym zaspokojenie podstawowych potrzeb życiowych, z zachowaniem optymalnego poziomu ich samodzielności i aktywności a przez to zwiększyć szansę pozostania w środowisku zamieszkania i opóźnić moment, w którym może być konieczne zapewnienie stałej, całodobowej opieki instytucjonalnej. Jest to istotne wyzwanie, zarówno z perspektywy odbiorców usług, społeczności lokalnych, a także całego społeczeństwa.

W latach 2016-2018r. zwiększyła się liczba osób korzystających z usług opiekuńczych oraz koszty pobytu mieszkańców gminy w domach pomocy społecznej.

Gmina nie posiada własnej infrastruktury pomocowej w postaci domów pomocy społecznej, noclegowni, mieszkań chronionych. Brak tego typu placówek na terenie gminy powoduje, iż mieszkańcy wymagający tego typu wsparcia instytucjonalnego umieszczani są w domach pomocy społecznej na terenie innych powiatów. Zgodnie z ustawą o pomocy społecznej gmina ponosi praktycznie pełne koszty pobytu swoich mieszkańców, gdyż świadczenia osób umieszczanych są zazwyczaj niskie. Zadania pomocy realizuje w oparciu o zasoby gmin ościennych, wykazując się przy tym oszczędnością i racjonalnością w stosunku do potrzeb.

Cele szczegółowe:

1. Podjęcie działań na rzecz utrzymania osób starszych we własnych środowiskach.
2. Przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu osób starszych.

Kierunki działania:

- 1 Praca socjalna na rzecz przeciwdziałania marginalizacji osób w podeszłym wieku, poprzez objęcie szczególnym rodzajem pracy socjalnej w środowisku, zwiększenie dostępu do świadczeń z pomocy społecznej tj. usług opiekuńczych, w sytuacjach tego wymagających skierowanie do domu pomocy społecznej, zwiększenie dostępu do poradnictwa specjalistycznego (psycholog, radca prawny).
2. Rozwijanie infrastruktury usług środowiskowych z wykorzystaniem istniejącej bazy (kluby dla osób starszych, związek emerytów i rencistów, pomoc przy współudziale PCPR we Wschowie w organizowaniu turnusów rehabilitacyjnych, pozyskaniu środków z PFRON).
3. Finansowanie usług opiekuńczych zwykłych i specjalistycznych w środowisku zamieszkania osoby starszej.
4. Aktywizacja rodzin na rzecz zapewnienia opieki swoim najbliższym, wymagającym takiej pomocy (wspieranie rodzin, które przejawiają wolę świadczenia takiej opieki).
5. Wzrost jakości i dostępności usług z zakresu opieki i ochrony zdrowia (współpraca ze służbą

zdrowia).

6. Współpraca z Zakładem Opiekuńczo – Leczniczym oraz Hospicjum we Wschowie.
7. Rozpowszechnianie w lokalnej prasie dobrych praktyk dotyczących życia w społeczeństwie osób starszych.

Przewidywane efekty:

1. Integracja osób starszych i niepełnosprawnych ze środowiskiem, promowanie aktywnego trybu życia osób starszych poprzez wspieranie różnych form działalności (organizacja spotkań seniorów, spędzanie czasu wolnego na imprezach okolicznościowych).
2. Zapewnienie komfortu psychicznego i poczucie bezpieczeństwa osobom starszym poprzez zabezpieczenie ich funkcjonowania w środowisku lokalnym.
3. Zagospodarowanie czasu wolnego dla osób starszych.
4. Włączenie osób starszych do życia w społeczności lokalnej.
5. Usprawnienie fizyczne i społeczne osób starszych.

6.3. Wspieranie rodzin z problemami opiekuńczo – wychowawczymi, z uwzględnieniem potrzeb dzieci i młodzieży.

Jednym z rodzajów pomocy świadczonej przez pracowników socjalnych jest praca socjalna. Jest to podstawowa działalność zawodowa, mająca na celu pomoc osobom i rodzinom we wzmacnianiu lub odzyskiwaniu zdolności do funkcjonowania w społeczeństwie poprzez pełnienie odpowiednich ról społecznych oraz tworzenie warunków sprzyjających temu celowi. Odgrywa ważną rolę w aktywizacji świadczeniobiorców, udzielaniu pomocy i kształtowaniu odpowiednich postaw społecznych.

Wychodząc naprzeciw prognozowanym trudnościom od 2012 r. został zatrudniony asystent rodziny, który w latach 2016-2018 średnio współpracował z 8 rodzinami mającymi trudności w sprawach opiekuńczo – wychowawczych i w prowadzeniu gospodarstwa domowego oraz monitoruje funkcjonowanie 2 rodzin po zakończeniu pracy z rodzinami.

Asystent rodziny zajmuje się niezależnie od pracownika socjalnego, wyłącznie pomocą i pracą z rodziną. Celem pracy asystenta jest osiągnięcie przez rodzinę podstawowego poziomu stabilizacji życiowej, która umożliwi jej prawidłowe wychowanie dzieci. Zadaniem asystenta

rodziny jest całościowe wspieranie rodziny wychowującej dzieci, zagrożonej wykluczeniem społecznym, poprzez zmianę stosunku osób w rodzinie do własnej sprawności, podniesienie samooceny, wzbudzenie wiary we własne siły, a także pomoc w wykonywaniu najprostszych czynności dnia codziennego. Bardzo ważne w pracy asystenta jest indywidualne podejście do rodziny i jej problemów, w celu rozwijania kompetencji wszystkich jej członków – rodziców i dzieci.

Cele szczegółowe:

1. Rozwiązywanie sytuacji kryzysowej w rodzinie – objęcie opieką psychologiczną i pedagogiczną rodziny, w której występuje kryzys, wsparcie instytucjonalne.
2. Wspomaganie rodziców w pełnieniu funkcji opiekuńczo – wychowawczych, prowadzące do utrzymania dziecka w rodzinie – pomoc rodzicom niewydolnym wychowawczo w przezwyciężeniu problemów opiekuńczo wychowawczych poprzez odtworzenie lub wzmocnienie ich funkcji.

Kierunki działania:

1. Zintensyfikowanie i rozwój pracy socjalnej oraz asystentury rodzin ze szczególnym uwzględnieniem dzieci ze środowisk niewydolnych wychowawczo.
2. Pomoc materialna dla rodzin pozostających w trudnej sytuacji ekonomicznej realizowana przez Ośrodek Pomocy Społecznej z systemu pomocy społecznej i świadczeń rodzinnych, w tym realizację programu dożywiania dzieci i osób niesamodzielnych.
3. Tworzenie świetlic środowiskowych oferujących pomoc dzieciom z rodzin dysfunkcyjnych poprzez dożywianie, właściwą opiekę pedagogiczną, pomoc w rozwiązywaniu trudności szkolnych, możliwość twórczego spędzania czasu wolnego.
4. Systematyczne współdziałanie Ośrodka Pomocy Społecznej z placówkami oświatowymi, sądem rodzinnym, kuratorami, Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie, komisariatem policji, Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w celu bieżącej analizy sytuacji dzieci i młodzieży uczęszczającej do szkół, w szczególności przeciwdziałanie patologiom.
5. Stałe monitorowanie potrzeb mieszkańców w obszarze społecznym.
6. Udzielanie wsparcia rodzinom z trudnościami opiekuńczo-wychowawczymi:

- realizacja zadań asystenta rodziny,
  - wspieranie i organizowanie poradnictwa specjalistycznego i rodzinnego,
  - edukacja rodziców z trudnościami wychowawczymi,
  - realizacja przedsięwzięć pomocowych.
7. Motywowania klientów pomocy społecznej do podnoszenia kwalifikacji i rozwiązywania własnych problemów- przeciwdziałanie uzależnieniu od pomocy społecznej.
  8. Współpraca z instytucjami rynku pracy w powiecie na rzecz osób bezrobotnych, w tym w szczególnej sytuacji na rynku pracy.
  9. Dożywianie dzieci w szkołach, przedszkolach.
  10. Współpraca z kościołem i instytucjami pracujących na rzecz ubóstwa (Caritas, PCK, Program Operacyjny Pomoc Żywnościowa).

Przewidywane efekty:

1. Wielopłaszczyznowe wsparcie rodziny w wypełnieniu swoich funkcji poprzez:
  - kształtowanie prawidłowych wzorów funkcjonowania rodziny,
  - tworzenie nowych form pomocy rodzinie.
  - aktywizowanie społeczności do harmonijnej współpracy na rzecz rodziny.
2. Pomoc w opiece i wychowaniu dziecka.
3. Stworzenie środowiska przyjaznego dzieciom i ich rodzicom.
4. Poprawa funkcjonowania rodzin.
5. Zmniejszenie liczby dzieci umieszczonych w rodzinach zastępczych i innych.
6. Wzrost świadomości mieszkańców w zakresie społecznie pożądanego modelu rodziny prowadzący do zmniejszenia trudności w pełnieniu funkcji związanych z opieką, wychowaniem i skuteczną ochroną dzieci i młodzieży.

6.4. Integracja zawodowa osób bezrobotnych, łagodzenie skutków bezrobocia oraz przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu

Bezrobocie jest problemem złożonym i różnie definiowanym. Szerszą kategorią jest pozostawanie bez pracy lub nieaktywność zawodowa. Są to kategorie szczególnie ważne z

punktu widzenia opisu klientów pomocy społecznej oraz programów adresowanych do nich w ramach tego systemu. Statystyki dotyczące bezrobocia w znacznym stopniu zniekształcają obraz tego zjawiska głównie ze względu na duży stopień tzw. bezrobocia utajonego oraz „pracy na czarno”. Bezrobocie obniża standard życia i rozszerza obraz patologii społecznej. Bezpośrednio wpływa na poziom życia rodzin i prowadzi często do : dezintegracji rodziny, osłabienia więzi emocjonalnych między członkami rodziny, zwiększa ryzyko zaistnienia patologii życia społecznego, utraty poczucia bezpieczeństwa i wpływu na własne życie, degradacji ekonomicznej i społecznej. Bezrobocie jest dotkliwe nie tylko dla osób pozostających bez pracy, lecz także dla ich rodzin. W funkcjonowaniu rodzin dotkniętych bezrobociem dochodzi do poważnych zakłóceń. Negatywne zmiany mogą dotyczyć wszystkich funkcji rodziny.

Utrata pracy zawodowej wpływa najczęściej na powstawanie napięć i konfliktów w rodzinie. Z drugiej strony, ograniczenie możliwości materialnego zabezpieczenia rodziny prowadzi do ograniczenia stopnia zaspokojenia podstawowych potrzeb. Bezrobocie rodziców nie stwarza poczucia bezpieczeństwa u dzieci i negatywnie wpływa na ich dalszą edukację. Często prowadzi do rozpadu rodziny i może być zagrożeniem przyjmowania przez dzieci negatywnych wzorców osobowych, a w konsekwencji dziedziczenia statusu bezrobotnego. Problem bezrobocia zwłaszcza długotrwałego wymaga stosowania odpowiednich form oddziaływania.

Cele szczegółowe:

1. Przeciwdziałanie psychospołecznym skutkom bezrobocia.
2. Zwiększenie aktywności zawodowej osób bezrobotnych.
3. Wspieranie osób poszukujących pracy.

Kierunki działań:

1. Monitorowanie sytuacji osób bezrobotnych i ich rodzin we współpracy z Powiatowym Urzędem

Pracy we Wschowie – filia Sława.

2. Stała współpraca z Powiatowym Urzędem Pracy w zakresie rozwoju form zatrudnienia na terenie gminy Sława:

- organizowanie prac społeczno – użytecznych, prac interwencyjnych,

- promowanie kursów i szkoleń,
- 3. Opracowywanie i realizowanie projektów służących aktywizacji osób bezrobotnych, w tym współfinansowanych ze środków Unii Europejskiej.
- 4. Rozwój form wsparcia sprzyjających tworzeniu osobistego potencjału zatrudnienia osób bezrobotnych w trudnej sytuacji socjalno-bytowej i ich rodzin.
- 5. Upowszechnianie ofert pracy, informacji o wolnych miejscach pracy, usługach poradnictwa zawodowego, szkoleniach, stażach, organizacji robót publicznych, prac interwencyjnych i zatrudnienia socjalnego.
- 6. Rozwój pracy socjalnej na rzecz osób zagrożonych wykluczeniem społecznym, w oparciu o zawieranie i realizowanie kontraktów socjalnych.

Przewidywane efekty:

1. Kształtowanie postaw przedsiębiorczych:
  - zwiększenie aktywności osób bezrobotnych,
  - zwiększenie poziomów samozatrudnienia bezrobotnych.
2. Pomoc rodzinom w przywróceniu ich prawidłowego funkcjonowania i zapobieganie jej rozpadowi.
3. Uświadomienie klientom, że to oni są odpowiedzialni za rozwiązanie swojego problemu, a zadaniem pracownika socjalnego jest stymulowanie i wspieranie podejmowanych przez nich działań poprzez m.in. podpisanie kontraktu socjalnego dot. współpracy.
4. Ograniczenie liczby osób korzystających z pomocy społecznej.

6.5. Profilaktyka i rozwiązywanie problemów uzależnień.

W dzisiejszym szybko rozwijającym się świecie, zjawisko uzależnienia jest częstym problemem społecznym. Uzależnienie może dotknąć każdą osobę, bez względu na płeć, wiek, czy status ekonomiczny. Aktualnie coraz większy nacisk kładzie się na poznawanie nowych uzależnień-behawioralnych, ale również na lepsze zrozumienie uzależnień psychoaktywnych, które są opisywane już od lat. Rozwiązania systemowe, w zakresie zapobiegania uzależnieniom, są niezbędne, biorąc pod uwagę dynamikę rozwoju tego zjawiska oraz jego zakres. Występuje w każdym lokalnym środowisku i rozwija się szybciej niż społeczna świadomość zagrożeń z nim

związanych. Wydaje się, że w takiej sytuacji jedynie zmasowany, społeczny, dobrze zorganizowany atak na łatwość dostępu do substancji psychoaktywnych będzie w stanie powstrzymać rozwój tego zjawiska. Jego skuteczność będzie zależała w dużej części koordynacji wszystkich działań, dającej możliwość jednoczesnego natarcia, wzajemnego wspierania się, dostosowania działań do specyfiki każdej z tych substancji po uprzednim rozpoznaniu zagrożenia. W gminie powołana została Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, której podstawowym zadaniem jest prowadzenie działań związanych z profilaktyką i rozwiązywaniem problemów alkoholowych oraz integracji społecznej osób uzależnionych od alkoholu, a w szczególności zwiększanie dostępności pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej dla takich osób. Rada Miejska uchwała Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych na terenie Gminy Sława na dany rok kalendarzowy oraz Gminny Program Przeciwdziałania Narkomanii.

W ramach Gminnego Programu zostały utworzone Punkty Konsultacyjne, które zlokalizowane są w Sławie, Ciosańcu i Starym Strączu.

W Punkcie porad udzielają: pełnomocnik GKRPA, terapeuta z poradni uzależnień, psycholog. Podstawowe zadania Punktów Konsultacyjnych to:

- motywowanie zarówno osób uzależnionych jak i osób współuzależnionych do podjęcia psychoterapii w placówkach leczenia uzależnienia,
- kierowanie na leczenie specjalistyczne,
- udzielanie wsparcia osobom po zakończonym leczeniu,
- udzielanie informacji na temat dostępnych miejsc pomocy,
- motywowanie osób pijących ryzykownie i szkodliwie do zmiany wzoru picia,
- inicjowanie interwencji w przypadku diagnozy przemocy domowej.

Według danych GKRPA w Sławie problem uzależnienia występuje i należy podejmować działania w celu ograniczania wszelkich objawów uzależnień.

Cele szczegółowe:

1. Rozszerzenie działań profilaktycznych.

2. Wypracowanie modelu oddziaływania pracowników socjalnych.
3. Poszerzenie form pomocy służącej radzeniu sobie z problemami już istniejącymi.

Kierunki działań:

1. Realizacja Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz

Przeciwdziałania Narkomanii.

2. Współpraca samorządu i jednostek samorządowych z placówkami oświatowymi oraz organizacjami pozarządowymi na rzecz prowadzenia kampanii edukacyjnych i profilaktycznych

dla dzieci, młodzieży oraz osób dorosłych.

3. Utworzenie punktu wsparcia dla ofiar przemocy domowej.

4. Organizowanie i finansowanie, we współpracy z placówkami leczenia uzależnień, różnych form

pracy uzupełniającej proces terapeutyczny organizowanych poza podstawowym procesem leczenia.

5. Systematyczna współpraca z policją, Komisją Rozwiązywania Problemów Alkoholowych.

6. Przeciwdziałanie przemocy domowej poprzez uwrażliwienie społeczności lokalnej na problem.

7. Szkolenia dla pracowników socjalnych w zakresie postępowania z rodziną z problemem alkoholowym.

8. Pomoc i wsparcie dla dzieci i młodzieży z rodzin uzależnionych oraz współuzależnionych małżonków.

9. Wypracowanie modelu współpracy pomiędzy różnymi instytucjami zajmującymi się pomocą rodzinom z problemami alkoholowymi.

10. Profilaktyczne informowanie o negatywnych skutkach nadużywania alkoholu.

11. Pomoc dzieciom, które narażone są na odczuwanie negatywnych skutków nadużywania alkoholu w ich najbliższym otoczeniu.

Przewidywane efekty:

1. Ograniczenie liczby osób uzależnionych.
2. Pomoc rodzinom w przywracaniu ich prawidłowego funkcjonowania.
3. Wzrost świadomości społecznej o skutkach nadużywania alkoholu.

6.6. Problem niepełnosprawności.

Zgodnie z ustawą z 27 sierpnia 1997 roku o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych, niepełnosprawność to trwała lub okresowa niezdolność do wypełniania ról społecznych z powodu stałego lub długotrwałego naruszenia sprawności organizmu, w szczególności powodująca niezdolność do pracy. Niepełnosprawni mieszkańcy mają duże problemy ze swobodnym poruszaniem się i załatwianiem niezbędnych potrzeb życiowych, co spowodowane jest istniejącymi barierami architektonicznymi, urbanistycznymi i w komunikowaniu się. Najczęstszymi problemami, z jakimi borykają się osoby niepełnosprawne są: utrudniony dostęp do leczenia i rehabilitacji, utrudnienia architektoniczne i komunikacyjne, ograniczenie kontaktów towarzyskich, pogorszenie sytuacji materialnej, zaniedbywanie gospodarstwa domowego, bariery psychologiczne. Dla niepełnosprawnych ważna jest rehabilitacja, która pozwala na możliwość kontynuowania pracy zawodowej, jak również zmniejsza problemy i trudności społeczne wynikające z konieczności udzielania świadczeń dla osób niepełnosprawnych. Działania podejmowane na rzecz rodzin, w których żyją osoby niepełnosprawne powinny być zróżnicowane. Inaczej bowiem kształtują się potrzeby samotnych osób niepełnosprawnych tworzących jednoosobowe gospodarstwa domowe, a inaczej potrzeby rodzin wieloosobowych opiekujących się niepełnosprawnym członkiem rodziny. Odmiennych form wsparcia i pomocy oczekują rodzice wychowujący dzieci niepełnosprawne, odmiennych zaś niepełnosprawni rodzice wychowujący dzieci zdrowe. Formułując kierunki polityki społecznej trzeba pamiętać o prowadzeniu szeroko zakrojonych działań mających przeciwdziałać społecznemu wykluczeniu osób niepełnosprawnych (np. likwidacja barier architektonicznych, profilaktyka społeczna) oraz prowadzących do zwiększenia ich aktywności zawodowej i społecznej. Zwiększenie uczestnictwa osób niepełnosprawnych w życiu społecznym związane

jest z podjęciem i realizacją działań adresowanych do tej grupy ludzi, jak też do środowisk lokalnych poprzez prowadzenie akcji i programów edukacyjnych dla dzieci, młodzieży i dorosłych, zapobiegających niepełnosprawności, propagowanie osiągnięć osób niepełnosprawnych, jak i skierowanie podmiotów uczestniczących w tworzeniu warunków dla prawidłowego funkcjonowania niepełnosprawnych środowisk.

Cele szczegółowe:

1. Łagodzenie skutków niepełnosprawności w życiu codziennym.
2. Organizacja i wsparcie zajęć terapeutycznych dla osób niepełnosprawnych i chorych.
3. Upowszechnienie informacji o możliwościach korzystania z usług w zakresie zdrowia, rehabilitacji zdrowotnej i społeczno-zawodowej.

Kierunki działania:

1. Praca socjalna na rzecz środowisk niepełnosprawnych ze szczególnym uwzględnieniem pomocy w postaci poradnictwa, w tym prawnego.
2. Zwiększenie dostępu osób niepełnosprawnych do katalogu świadczeń z pomocy społecznej takich jak: zasiłki stałe, usługi opiekuńcze, świadczenia pielęgnacyjne oraz zasiłki pielęgnacyjne.
3. Pomoc osobom niepełnosprawnym w załatwianiu spraw urzędowych.
4. Doskonalenie systemu pomocy osobom niepełnosprawnym i chorym.

Przewidywane efekty:

1. Przywrócenie wiary w własną wartość, nabywanie pewności siebie.
2. Niwelowanie poczucia osamotnienia, bezsilności i bezradności.
3. Polepszenie samooceny, zwalczanie stresu.

6.7. Przemoc w rodzinie.

Przemoc w rodzinie należy rozumieć jako powtarzające się umyślne działanie lub zaniechanie naruszające prawa lub dobra osobiste osób najbliższych, a w szczególności narażające te osoby na niebezpieczeństwo utraty życia, zdrowia, naruszające ich godność, nietykalność cielesną, wolność, w tym seksualną, powodujące szkody na ich zdrowiu fizycznym

lub psychicznym, a także wywołujące cierpienia i krzywdy moralne u osób dotkniętych przemocą. Zjawisko przemocy w rodzinie ma charakter złożony i rozpatrywane jest zarówno w aspekcie prawnym, psychologicznym jak i społecznym. Skuteczna pomoc w walce z przemocą jest trudna, zwłaszcza w przypadku przemocy w rodzinie, ponieważ wymaga przełamania stereotypów

u osób bezpośrednio dotkniętych problemem oraz jego otoczenia jak również nierzadko przedstawicieli instytucji zaangażowanych w pomoc.

Dokonana diagnoza zjawiska przemocy domowej polegała na analizie badawczej danych instytucjonalnych. Ośrodek Pomocy Społecznej w Sławie realizując zadania w zakresie przeciwdziałania przemocy, w różnych jej formach współpracuje z: policją, sądem, dyrektorami szkół i pedagogami szkolnymi, służbą zdrowia, Gminną Komisją Rozwiązywania Problemów Alkoholowych.

W celu realizacji zadań określonych w ustawie o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie w Gminie Sława uruchomiono gminny system przeciwdziałania przemocy w rodzinie oparty na pracy Zespołu Interdyscyplinarnego i jego grup roboczych. Zadaniem Zespołu Interdyscyplinarnego jest integrowanie i koordynowanie działań w/w. podmiotów oraz specjalistów w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie.

Cele szczegółowe:

1. Zapewnienie bezpieczeństwa osobom dotkniętym przemocą w rodzinie.
2. Wypracowanie skutecznego modelu pomocy.
3. Poprawa funkcjonowania psychospołecznego, w tym poprawa samooceny osób dotkniętych przemocą.

Kierunki działań:

1. Realizacja Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie w Gminie Sława.
2. Wspieranie działań mających na celu prawidłowe funkcjonowanie grup wsparcia i samopomocy.
3. Tworzenie warunków dla prawidłowego funkcjonowania systemu przeciwdziałania przemocy w rodzinie, w tym Zespołu Interdyscyplinarnego.

4. Realizacja procedury „Niebieskiej Karty”
5. Kontynuacja monitoringu przebiegu zmian w rodzinach obciążonych problemami przemocy.
6. Podejmowanie działań profilaktycznych ukierunkowanych na rozwój umiejętności wychowawczych rodziców.
7. Organizowanie wsparcia specjalistycznego (psychologicznego, prawnego, itp.) dla ofiar i sprawców przemocy.
8. Minimalizowanie potencjalnych przyczyn występowania przemocy w rodzinie poprzez zaspokojenie jej podstawowych potrzeb (udzielanie pomocy finansowej, rzeczowej, świadczeń rodzinnych, świadczenie pracy socjalnej).
9. Realizacja działań edukacyjnych, profilaktycznych i prewencyjnych zmierzających do ograniczenia występowania zjawiska przemocy domowej.
10. Upowszechnianie informacji na temat walki ze zjawiskiem przemocy w rodzinie.

Przewidywane efekty:

1. Wykorzystanie potencjału rodziny i poszczególnych jej członków dla rozwiązania problemu przemocy w rodzinie i zapobiegania jej w przyszłości.
2. Ofiary przemocy w rodzinie przestają czuć się osamotnione, przez co stają się silniejsze w swoich postanowieniach dotyczących zmiany istniejącej sytuacji.
3. Spowodowanie usamodzielnienia się ofiary przemocy w rodzinie od sprawcy.

6.8. Ułatwienie społecznej readaptacji i pomoc osobom mającym trudności po opuszczeniu zakładu karnego.

Osoby opuszczające zakłady karne, zwłaszcza po odbyciu długoletnich wyroków, mają często problem w integracji ze społecznością, od której byli odizolowani oraz do zaadaptowania się do nowych warunków życia. Osoby te nie mają pracy, a co jest z tym związane brak środków do życia. Często też nie mają stałego miejsca zamieszkania, planów, perspektyw, pomysłów na życie poza zakładem karnym. Dlatego właśnie ważna jest gotowość poszczególnych instytucji i służb do podejmowania działań, ułatwiających osobom po wyrokach powrót do normalnego funkcjonowania w społeczeństwie.

W celu przeciwdziałania pogłębiania się zjawisku izolacji zostało podpisane porozumienie pomiędzy Ministrem Pracy i Polityki Społecznej, a Centralnym Zarządem Służby Więziennej w sprawie zasad współpracy w zakresie organizacji pomocy na rzecz osób zwalnianych z zakładów karnych i aresztów śledczych oraz rodzin osób pozbawionych wolności. Dotyczy ono głównie przesyłania przez administrację zakładu karnego właściwemu ośrodkowi pomocy społecznej informacji o potrzebie udzielenia pomocy po zwolnieniu z zakładu karnego.

Cele strategiczne:

1. Przełamywanie stereotypów dot. osób opuszczających zakłady karne.
2. Zapewnienie wsparcia emocjonalnego oraz finansowego rodzinom osób opuszczających zakłady karne.
3. Mobilizacja do działań mających podjęcie pracy i poprawę sytuacji bytowej.
4. Działania mające na celu readaptację społeczną osób opuszczających zakłady karne oraz przeciwdziałanie powrotowi do przestępczości.

Kierunki działania:

1. Wsparcie finansowe i rzeczowe osób zwalnianych z zakładów penitencjarnych i ich rodzin.
2. Zapewnienie dostępności do konsultacji i poradnictwa specjalistycznego (w tym pomoc psychologiczna, prawna i socjalna).
3. Reintegracja zawodowa i społeczna osób zwalnianych z zakładów karnych.

Przewidywane efekty:

1. Powrót do życia społecznego osób opuszczających zakłady karne, integracja ze środowiskiem.
2. Poprawa sytuacji materialno-bytowej osób zagrożonych wykluczeniem społecznym.
3. Możliwość nabycia nowych umiejętności zawodowych lub/i doświadczenia zawodowego, podjęcia zatrudnienia, przekwalifikowania zawodowego, umiejętności poruszania się po rynku pracy osób bezrobotnych i nieaktywnych zawodowo.
4. Włączanie społeczne i zawodowe osób, rodzin i środowisk znajdujących się w trudnych sytuacjach życiowych.

6.9. Wzmocnienie potencjału kadry Ośrodka Pomocy Społecznej

Biorąc pod uwagę wciąż zmieniający się stan wiedzy dotyczącej bieżących problemów społecznych i zagrożeń z tym związanych i ze względu na pomocowy charakter zadań, które realizują pracownicy socjalni, są oni szczególnie narażone na zjawisko wypalenia zawodowego. Efektywnym sposobem radzenia sobie ze stresem zawodowym są regularne superwizje lub szkolenia konsultacyjne, ukierunkowane nie tylko na nabywanie nowej wiedzy, ale także na usprawnianie współpracy i wypracowywanie wewnętrznych procedur zapobiegających nadmiernemu obciążeniu emocjonalnemu. Szczególnie istotną kwestią w pomocy społecznej jest podnoszenie kwalifikacji zawodowych przez pracowników socjalnych i poszukiwanie takich dyscyplin, które umożliwiłyby im doskonalenie zawodowe.

Kierunki działania:

1. Systematyczne, kierunkowe szkolenia dla osób realizujących działania z zakresu polityki społecznej na terenie Gminy Sława.
2. Bieżące aktualizowanie informacji o działalności OPS na stronie internetowej.
3. Pozyskiwanie zewnętrznych środków na realizację Strategii.
4. Prowadzenie działań przeciw „wypaleniu zawodowemu” pracowników OPS.
5. Zapewnienie superwizji dla pracowników OPS.
6. Relatywny do pojawiających się potrzeb – rozwój odpowiedniego zaplecza infrastrukturalnego.

Przewidywane efekty:

1. Skuteczniejsze działania pracowników służb społecznych.
2. Wzrost liczby wyspecjalizowanych pracowników socjalnych.
3. Prowadzenie doradztwa w lepszych warunkach lokalowych, a z tym stworzenie lepszych warunków do rozmów z klientem.
4. Podniesienie statusu zawodowego pracownika socjalnego.

7. Zakończenie

Strategia została opracowana w oparciu o diagnozę problemów społecznych mieszkańców gminy Sława. Wybrane zostały i przyjęte do realizacji te najistotniejsze zadania i potraktowane jako priorytety. Założeniem strategii jest zapewnienie minimum bezpieczeństwa socjalnego klientom pomocy społecznej. Ważna tu jest współpraca i partnerstwo z samorządem, szkołami, organizacją pozarządową oraz instytucjami, które z założenia są ukierunkowane na pomoc. Przedstawione w strategii priorytety, kierunki i sposoby działania są realne do zrealizowania przy wykorzystaniu wszystkich dostępnych możliwości organizacyjnych i finansowych, jakimi dysponuje OPS w Sławie. Szansą w realizacji założeń strategii będzie wykorzystanie środków z programów rządowych, Funduszy Strukturalnych Unii Europejskiej. Opracowując strategię położyliśmy nacisk na integracyjne łączenie aktywności socjalnej z profilaktyką. Przedstawiona strategia będzie służyła mieszkańcom aby poprawić ich życie na co dzień. Przedstawione priorytety będą służyć poprawie życia i funkcjonowania w społeczeństwie. Projekty i programy realizowane w ramach strategii powinny być zgodne z przyjętymi kierunkami działań i powinna je cechować efektywność, skuteczność i celowość.

W ten sposób przedstawiona strategia rozwiązywania problemów daje nam lepszy obraz i pozwala na podjęcie kompleksowych działań, które mamy nadzieję pozwolą na poprawę sytuacji osób i rodzin korzystających z pomocy Ośrodka Pomocy Społecznej. Jednocześnie zdajemy sobie sprawę, że strategia jest tylko narzędziem, które ma za zadanie zoptymalizowanie procesu podejmowania decyzji.